

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України
щодо приведення його у відповідність із Законом України «Про
державну допомогу суб'єктам господарювання»

I. Визначення проблеми

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) прийнято на виконання взятих Україною міжнародних зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) та Договором про заснування Енергетичного Співтовариства.

Згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Статтею 267 Угоди про асоціацію передбачено, що протягом трьох років з дати набрання чинності Угодою Україна має, зокрема прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Закон, що набрав чинності у повному обсязі 02.08.2017 року, визначив Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) Уповноваженим органом з питань державної допомоги. За час реалізації Комітетом передбачених Законом повноважень було виявлено недосконалість встановленого правового регулювання, що потребують внесення змін з метою ефективного функціонування системи моніторингу і контролю державної допомоги.

Відповідно до пункту 5 розділу 9 Закону Кабінет Міністрів України має подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом.

Крім того, пунктом 27 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік (далі – План дій Уряду), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1106-р, покладено завдання на Антимонопольний комітет України розробити проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України та привести його у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» з метою усунення правових колізій та неузгодженостей на підставі наявної в Комітеті практики застосування Закону.

Крім того, Антимонопольним комітетом України, як Уповноваженим органом у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснено правозастосування норм Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», зокрема, в частині надання підтримки відповідно до положень Митного кодексу України для ініціаторів та учасників індустріальних парків. Варто зазначити, що Антимонопольним комітетом розглянуто справу та прийнято рішення від 20.03.2019 № 170-р, в якому, зокрема здійснено оцінку на допустимість державної допомоги для конкуренції у формі звільнення від сплати ввізного мита керуючу компанію та учасників індустріального парку. Зазначену підтримку визнано державною допомогою та встановлено умови, за яких вона буде допустимою для конкуренції, зокрема, встановлення мети, максимального розміру державної допомоги тощо. Таким чином, положення Митного кодексу України потребують вдосконалення, зокрема, для встановлення мети, максимального розміру державної допомоги тощо. Зазначене призводить до неврегульованості заходів державної допомоги, які передбачені Митним кодексом України, зокрема, у вигляді звільнення від сплати ввізного мита.

Враховуючи вищенаведене, існує потреба у внесенні змін до Митного кодексу України з огляду на наявність положень, на які поширюється дія Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Інформацію про основні групи (підгрупи), на які проблема справляє негативний вплив, наведено у таблиці.

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		×
Держава	×	
Суб'єкти господарювання,	×	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	×	
у тому числі, суб'єкти, які здійснюють діяльність у сфері сільськогосподарського виробництва та рибальства, виробництва зброї і військового спорядження для потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України		×
у тому числі, суб'єкти, які здійснюють господарську діяльність, пов'язану з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг		×
у тому числі, суб'єкти, які здійснюють господарську діяльність, пов'язану з інвестуванням в об'єкти інфраструктури із застосуванням процедур державних закупівель		×
у тому числі, суб'єкти, які здійснюють діяльність за проектами, що реалізуються Українським культурним фондом у порядку, встановленому Законом України "Про Український культурний фонд".		×

Проблему не може бути розв'язано за допомогою ринкових механізмів, оскільки її вирішення можливо досягнути лише шляхом внесення змін до чинного законодавства та його доповнення, з метою узгодження норм та створення ефективного правового забезпечення системи моніторингу і контролю державної допомоги.

Чинне законодавство у сфері державної допомоги складається із Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, затверджених постановами Кабінету Міністрів України та Порядками, розробленими Комітетом на виконання вимог Закону. Відтак, проблему не може бути розв'язано за допомогою чинних регуляторних актів, оскільки вищевикладена проблематика закріплена на рівні Закону та потребує безпосереднього внесення змін у Закон.

Отже, для вирішення проблеми необхідно розробити відповідний нормативно-правовий акт, а саме, проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення його у відповідність до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання, яке передбачено законопроектом, є встановлення правових засад моніторингу та контролю державної допомоги суб'єктам господарювання, з метою забезпечення захисту та розвитку конкуренції та виконання міжнародних зобов'язань України.

Здійснення державного контролю за допустимістю державної допомоги суб'єктам господарювання для конкуренції передбачає виникнення відносин між Уповноваженим органом та надавачами державної допомоги на різних етапах реалізації програм державної допомоги.

Відповідно до принципів, закріплених в Договорі про функціонування Європейського Союзу, Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Законі України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», Україна має забезпечити прозорість у сфері державної допомоги, зокрема, шляхом збору та оприлюднення інформації про загальний обсяг, види та галузевий розподіл державної допомоги; крім того, Україна має створити повний реєстр схем державної допомоги, яка надавалася до створення Уповноваженого органу з питань державної допомоги.

Державна допомога є формою втручання держави в економіку з метою стимулювання певної господарської діяльності, завдяки чому штучно створюються більш сприятливі умови для окремих суб'єктів господарювання або окремих видів діяльності. Як наслідок, така допомога спотворює конкуренцію, оскільки створює різні умови для суб'єктів господарювання, які отримують допомогу, та суб'єктів, що її не отримують. Водночас, призначення державного регулювання у цій сфері полягає не в обмеженні права держави надавати державну допомогу, а в забезпеченні надання цієї допомоги у спосіб, який не призводить до негативних наслідків для конкуренції, тобто встановлення чіткої мети надання державної допомоги, максимального розміру тощо.

Запропонований регуляторний акт має на меті удосконалення правового регулювання у сфері державної допомоги, конкуренції, та виконання Україною міжнародних зобов'язань, шляхом приведення чинних положень Митного кодексу України у відповідність до вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та Угоди про асоціацію.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишення існуючої ситуації без змін
Альтернатива 2	Скасування норм правового регулювання, що мають ознаки державної допомоги
Альтернатива 3	Внесення змін до регуляторного акту

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	-	Негативний вплив: - невідповідність системи моніторингу і контролю державної допомоги правилам, передбаченим Угодою про асоціацію; - недостатнє правове забезпечення для здійснення оцінки заходів державної допомоги на їх допустимість для конкуренції; - колізія в законодавстві - ускладнення реалізації Антимонопольним комітетом України повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги.
Альтернатива 2	-	Негативний вплив:

		<ul style="list-style-type: none"> - на суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у певній сфері; - відсутність стимулювання суб'єктів господарювання та, як наслідок, зниження інвестицій. - погіршення позиції України у міжнародних рейтингах щодо виконання міжнародних зобов'язань.
Альтернатива 3	<p>Позитивний вплив:</p> <ul style="list-style-type: none"> - врегулювання механізмів здійснення оцінки заходів підтримки на належність таких заходів до державної допомоги; - правові механізми для здійснення оцінки державної допомоги у більшій кількості сфер; - мінімізація негативного впливу на конкуренці при наданні державної підтримки, що передбачена нормами Митного кодексу України. - реалізація Антимонопольним комітетом повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги у повному обсязі; - покращення позиції України у міжнародних рейтингах щодо виконання міжнародних зобов'язань. 	-

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян – не оцінюється, оскільки немає впливу

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання ¹.

Показник ²	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	399	14934	44807	278114	338254
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,1	4,4	13,3	82,2	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	-	<p>Внаслідок недостатньої урегульованості процесу надання державної допомоги можливий негативний вплив на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - продуктивність та конкурентоспроможність суб'єк-

¹ Дія аналізованого акту має поширюватися на усіх потенційних отримувачів державної допомоги.

² Оціночні дані на основі даних Державної Служби Статистики України за 2017 рік, розміщеними в мережі Інтернет за адресою: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/kp_ed_u_2017.htm

		тів господарювання; - інновації та розвиток; - доступ до фінансів.
Альтернатива 2	-	Внаслідок неврегульованості процесу надання державної допомоги негативний вплив на: - продуктивність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання; - інновації та розвиток; - доступ до фінансів.
Альтернатива 3	Внаслідок урегульованості процесу надання державної допомоги позитивний вплив на: - продуктивність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання; - інновації та розвиток; - доступ до фінансів.	-

Витрати, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	1 092 936,24
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	0
Альтернатива 3. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	273 234,06

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)

Альтернатива 2	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)
Альтернатива 3	4	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде)

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	1	1	Альтернатива не забезпечує досягнення цілей регулювання. За відсутності вигод, кількість неврегульованих витрат залишається значною.
Альтернатива 2	1	1	Альтернатива не забезпечує досягнення цілей регулювання. За відсутності вигод, кількість неврегульованих витрат залишається значною.
Альтернатива 3	4	4	Альтернатива забезпечує досягнення цілей регулювання. За відсутності неврегульованих витрат, дозволяє досягнути максимальної кількості вигод.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Не внесення змін до Митного кодексу України залишатиме прогалини в правовому регулюванні сфери державної допомоги, що, в свою чергу, не дозволить здійснювати ефективну оцінку заходів державної допомоги та контролю за державною допомогою, а також сприятиме виконанню Україною міжнародних зобов'язань, відповідно до Угоди про асоціацію не в повному обсязі. Неефективність державної підтримки та, як наслідок, негативна продуктивність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Від такої альтернативи слід відмовитись.	X
Альтернатива 2	Прийняття рішення щодо скасування норм Митного кодексу України унеможливить надання підтримки суб'єктам господарювання, які передбачені Митним кодексом України, що погіршить інвестиційну привабливість та зниження інвестицій. Від такої альтернативи слід відмовитись.	X
Альтернатива 3	Прийняття законопроекту	X

	сприятиме врегулюванню механізмів здійснення оцінки заходів підтримки на належність таких заходів до державної допомоги та оцінки такої допомоги на допустимість для конкуренції, що сприятиме ефективному наданню державної підтримки, економічному зростанню та розвитку конкуренції	
--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання проблеми

Проектом акта передбачається внесення змін до Митного кодексу України, зокрема, щодо приведення у відповідність із Законом, шляхом доповнення норм, які містять ознаки державної допомоги, бланкетними (відсилочними) нормами на Закон.

Для впровадження цього регуляторного акта органи влади повинні здійснити організаційні заходи для виконання норм законодавства шляхом подання повідомлень про нову державну допомогу відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 відсотків. Здійснено розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва) (див. додаток 1).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Запропонований регуляторний акт розроблено з метою приведення норм Митного кодексу України у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та положень Угоди про асоціацію.

Термін дії Угоди про асоціацію не обмежений.

Термін дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» не обмежений.

Враховуючи наведене, набрання чинності актом пропонується встановити через 30 (тридцять) календарних днів з дня його офіційного опублікування; термін дії – безстроковий.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основні показники:

1. Обсяг економії державних та місцевих ресурсів внаслідок застосування акта.
2. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта.
3. Розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта.
4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта.

Додаткові показники:

1. Кількість рішень Антимонопольного комітету України про допустимість державної допомоги, прийнятих на підставі акта.
2. Кількість рішень Антимонопольного комітету України про недопустимість для конкуренції державної допомоги, прийнятих на підставі акта.
3. Кількість випадків скасування в судовому порядку рішень Антимонопольного комітету України, прийнятих на підставі акта.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Стосовно регуляторного акту Антимонопольним комітетом України буде здійснюватись базове відстеження результативності протягом року з дня набрання чинності актом. Базове відстеження буде проведено шляхом аналізу зауважень та пропозицій, що надходять від заінтересованих осіб стосовно проекту акта. Повторне відстеження результативності планується здійснити через два роки після набуття чинності регуляторним актом шляхом аналізу якості виконання завдань щодо розгляду інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Відстеження результативності здійснюватиметься за допомогою статистичних даних (дані Антимонопольного комітету України щодо застосування акта).

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ